

Studentska bratstva: elita nemačke ekstremne desnice

Mada se predstavljaju kao apolitična udruženja, ove organizacije zapravo su profašistički orijentisane i nisu nimalo bezopasne. Značaj bratstava i jeste upravo u tome što, zahvaljujući kontaktima koje članovi ostvaruju kroz pripadanje jednom bratstvu, oni kasnije zauzimaju veoma visoke pozicije u medicini, sudstvu, politici i poslovnom svetu i, faktički, postaju društvena elita.

Piše: Jelena Đureinović

Kada se pogledaju oglasi za studentske stanove u velikim studentskim gradovima, kao što je Gisen kod Frankfurta, ono što pada u oči jeste veliki broj oglasa za sobe koje koštaju oko 100 evra mesečno sa sve troškovima, u gradu gde je prosečna cena sobe 400 evra. Pritom, ove vile u centru grada nude „saunu, bar i sobu za zabavu” i svakog utorka zajedničko veče sa tribinama, filmovima i seminarima, a kućna pomoćnica čisti sve sobe 5 puta nedeljno i svaki dan priprema večeru za stanare. U oglasima stoji kako je u pitanju studentska zajednica, kako je svaki muškarac koji je upisan na neki nemački fakultet dobrodošao i kako su otvoreni i tolerantni i traže „napredne studente bez predrasuda”. Kod svakog takvog, naizgled nerealnog oglasa, čak i ako najčešće nije navedeno, u pitanju je studentsko bratstvo.

Šta je studentsko bratstvo

Studentska bratstva (Burschenschaften) u Nemačkoj postoje od početka 19. veka. U pitanju su elitistička udruženja studenata, u kojima žene, homoseksualci ili stranci nisu poželjni kao članovi. Propagiraju sliku snažnog nemačkog muškarca, zbog čega su mnoga od njih zadržala tradiciju rituala obaveznog mačevanja (Mensur), koja se može prepoznati po uzvičniku pored simbola ili naziva bratstva. Svaki član ovakvog bratstva obavezan je da učestvuje u mačevanju nekoliko puta za vreme studija, pa i kasnije, a ožiljak na licu, kao posledica povrede u ovom ritualu, smatra se statusnim simbolom. Pored toga, članovi bratstva prepoznatljiviji su po svojim uniformama, trakama i kopicama, u kojima ne idu samo na svečana dešavanja, već nije nimalo neobično videti grupu ljudi u uniformama kako šetaju Gisenom, Minhenom, Hajdelbergom ili bilo kojim drugim studentskim gradom u Nemačkoj (i u Austriji) u kom postoji po nekoliko vila koje pripadaju bratstvima. Članovi su uglavnom studenti prava, medicine ili ekonomije i najčešće potomci duge loze članova bratstva.

Iako okolina članove posmatra kao frikove, bratstva se uglavnom smatraju apolitičnim elitnim udruženjima dobrih studenata, koja im pomažu da steknu dobre kontakte za razvoj karijere. Mnogi vodeći političari, intelektualci i poslovni ljudi bili su članovi nekog bratstva. Ipak, ova bratstva, koja prate tradiciju Urburschenschaft sa početka 19. veka i postoje u Nemačkoj, Austriji i Čileu, nisu nikako apolitične organizacije, već izrazito desno orijentisane grupe koje imaju kontakte i sa neonacističkom scenom. Ova bratstva udružena su u krovnu organizaciju pod nazivom Nemačko bratstvo (Deutsche Burschenschaft, u daljem tekstu DB).

„Danubia“ iz Minhena

Na tradicionalnom DB okupljanju u Ajzenahu 2011. godine, pojavila se „Alemannia“ iz Kelna sa svojim novim članom koji je crnac, zbog čega su im ostala bratstva blokirala put, pa su oni odustali od učestvovanja. Nakon toga, dok su se u jednoj od kafana pevale rasističke pesme, Benjamin Nolte, član „Libertas Brunn“ iz Ahena, bacaio je banane na članove „problematičnog“ bratstva. Nolte, kasnije poznat kao „Banana Nolte“, nakon što je događaj dospelo u javnost, isključen je iz bratstva i smenjen sa svoje pozicije u DB-u, da bi jednostavno prešao u bratstvo „Danubia“, koje nije imalo problem da ga primi.

„Danubia“ je poznata bavarskoj Službi bezbednosti već godinama, i ona ju je u svojim izveštajima definisala kao „ekstremnu desničarsku organizaciju zbog revizionističke i nacionalističke propagande, čiji aktivni članovi imaju ili su imali veze sa ekstremnom desničarskom scenom“. Ova veza postoji decenijama, pa kad je, na primer, 1977. godine grupa neonacista pod vođstvom jednog NPD predstavnika napala studente ispred Univerziteta, ispostavilo se u sudskom procesu, dve godine kasnije, da je bratsvo unajmilo ove neonaciste iz Regenzburga kao obezbeđenje za „Danubia“ info-šand ispred menze. Takođe, studentska organizacija Republikanaca (RHV) osnovana je 1989. u kući „Danubia“ bratstva.

Jedan od razloga zbog kojeg je „Danubia“ privukla pažnju Službe bezbednosti jeste i to što su 2001. godine ponudili sklonište jednoj osobi koja je bežala od policije, jer je neposredno pre toga pretukla jednog grčkog državljanina. Ta osoba je Norman Bordin, koji je 2001. godine osnovao Kameradschaft München, koje istraživanje sprovedeno od strane fondacije „Fridrih Ebert“ naziva najvećom i najuticajnijom ekstremnom desničarskom organizacijom u Minhenu i okolini. Član jednog drugog bratstva dovezao je Bordina u kuću „Danubije“, odakle je on uspeo da pobegne u Holandiju. Predstavnici „Danubije“ izjavili su da nisu uopšte znali za tuču, kao ni da Bordina traži policija.

Najistaknutiji pojedinci koji su stali u odbranu „Danubije“, a protiv istrage Službe bezbednosti, bili su Ernst Nolte, poznati revizionistički istoričar, Hans-Helmut Kniter, koji se bavi istraživanjem ekstremizma, poznat po dovođenju Davida Irvinga na fakultet i tvrdnje kako on nije primitivni propagandista već autor naučno relevantnih istorijskih radova, te Alfred de Zajas, koji se bavi ljudskim pravima, ali je takođe bio i potpisnik „Appel de Blois“, koji se protivi mešanju države u istorijsko istraživanje, posebno francuskom zakonu koji kažnjava negiranje Holokausta. To što su ovi ljudi branili „Danubiju“ nije samo zbog njihovih stavova, već i zbog povezanosti sa bratstvom čiji su i sami bili gosti. Naime, kao i svako bratstvo, „Danubia“ organizuje seminare i serije tribina na različite društvene, političke i istorijske teme i na njihovom sajtu mogu se videti kako predstojeći događaji, tako i arhiva iz poslednjih 15 godina¹. Teme koje preovladavaju jesu velikonemačke ideje, revizija nemačke nacističke prošlosti, izjednačavanje komunizma i fašizma, teorije zavere itd. U bratstvu su gostovali, između ostalog, Mihael Fogt, član bratstva koji je

1 www.danubia.de

otpušten sa Univerziteta u Lajpcigu zbog svojih ekstremno desničarskih ideja, Alan de Benoa, duhovni otac Nove desnice u Francuskoj koji je takođe i opšte poznati neofašista, Klaus M. Volfšlag, poznat po svojoj knjizi *Antifašizam: Teror s leva* i teoriji o represiji od strane antifašista i levice, te pojmu desnog ekstremizma kao izmišljenoj i nepostojećoj odrednici, najzad i predstavnici izdavačke kuće „Ares“ i Austrijske slobodarske partije (FPÖ). Na ovaj način, bratstva ne samo da promovišu ovakve ideje nego i daju prostor ekstremno desnim „intelektualcima“ i revizionistima, kao i prostor za okupljanje istomišljenika, jer su sve tribine otvorenog tipa.

„Germania“ iz Hamburga i „Teutonia“ iz Beča

Bratstvo „Germania“ takođe je bilo pod istragom državnih organa zbog svoje ideologije. Za razliku od „Danubije“, koja na svom sajtu nema nikakve otvoreno sumnjive stvari, „Germania“ koristi neformalan uvredljiv stil tipičan za ekstremnu desnicu i na pitanja o tome zašto žene ili imigranti ne mogu da budu članovi odgovara istim takvim tonom. Osim toga, na sajtu je predstavljena biografija i glorifikacija Karla Mause, koji je bio član „Germanije“, ali takođe, za vreme Drugog svetskog rata, odlikovani general Vermahta. Tekst o njemu prati i fotografija na kojoj je on u nacističkoj uniformi, kao i izjava da „nasuprot mnogim drugima mi stojimo uz našu braću i ponosni smo na to što smo imali u svojim redovima nekog takvog kao što je general Maus, koji je svojim delovanjem spasao mnoge civile“. Bratstvo svečano obeležava godišnjicu njegove smrti svake godine, a Mausovog unuka imenovali su za počasnog člana.

„Germania“ takođe organizuje tribine i seminare na kojima je, između ostalih, gost bio Andreas Melcer iz FPÖ, koji je bio poslanik u Evropskom parlamentu, ali je morao da se povuče 2014. godine posle izjava poput one da je Hitlerova Nemačka bila liberalnija i neformalnija u poređenju sa Evropskom unijom. Povezanost sa FPÖ uobičajena je među nemačkim bratstvima, posebno zbog toga što su mnogi članovi stranke takođe i članovi austrijskih bratstava i funkcioneri u DB-u. Asistent Melcera je Valter Tribuč, član bratstva „Teutonia“ iz Beča, koja predsedava DB-om u 2014. godini. Tribuč je i osnivač i urednik poznatog desnog nedeljnika *Zur Zeit*, gde je Melcer glavni i odgovorni urednik. U ovom nedeljniku neretko se pojavljuju tekstovi koji izražavaju rasističke i radikalne desničarske ideje. U jednom broju osvanuo je „satirični“ tekst pod naslovom „Da li je Mađar Arijevac?“, u kom autor citira govor Hajnriha Himlera koji Mađare opisuje kao nižu rasu.

U knjizi Dokumentacionog arhiva austrijskog otpora, „Teutonia“ je opisana kao uporište militantne desne scene u Beču devedesetih godina. Jedna od centralnih tema njihove ideologije jeste ujedinjenje nemačkog naroda, što bi obuhvatilo Nemačku, Austriju, Južni Tirol i delove Poljske i Češke. Jan Akermajer, koji je, kao i Tribuč, ne samo član FPÖ nego i radi za njihove funkcionere ili poslanike, jeste član Jungen Landsmannschaft Ostdeutschland (JLO), organizacije koja je najpoznatija po organizovanju neonacističkog marša u Drezdenu, jednog od najvećih neonacističkih okupljanja, kojim se svake godine obeležava godišnjica bombardovanja grada od strane saveznika. Zbog objave ove informacije bio je otpušten pre nekoliko godina,

ali je i dalje član stranke i dobio je posao kod drugog poslanika kojem njegov aktivizam van stranke očigledno ne smeta. Po istraživanju internet stranice *Stoppt die Rechten*, koju vodi poslanik Zelene stranke Karl Elinger, Akenmajer je bitan član JLO i organizator marša. Akenmajer je to demantovao, tvrdeći da nije ni funkcioner ni član JLO, kao i da nikada nije učestvovao u organizaciji bilo kakvog marša. *Spiegel Online* je, 2013. godine, došao do zapisnika sa sastanaka JLO iz 2010, a iz kog se videlo da je Akenmajer imenovan kao vođa protokola, te da se spominje i kao organizator raznih ekskurzija i predavanja. Akenmajer nakon toga nije želeo da da izjavu i prekidao je vezu svaki put kad bi ga novinari nazvali.

Deutsche Burschenschaft i nove podele unutar njega

Pomenuta bratstva pripadaju krovnoj organizaciji Deutsche Burschenschaft, koja, po prirodi desno orijentisana, u poslednjih desetak godina postaje politički sve radikalnija. Unutrašnje razmirice su se samo još pojačale time što na sve funkcije dolaze predstavnici najradikalnijih bratstava, kao što su „Danubia“, „Germania“ ili „Normania“, a odluka iz 2013. godine da „Teutonia“ iz Beča predsedava organizacijom dodatno je pojačala podele. Iako na sajtu bratstva još uvek stoji da ono okuplja 120 bratstava i oko 15.000 članova, u stvari je već veliki broj bratstava napustio organizaciju. Jedan od razloga je i Norbert Vajdner, koji je 2008. preuzeo vođenje DB časopisa *Burschenschaftliche Blätter*. Vajdner je, početkom devedesetih, pripadao zabranjenim nacističkim organizacijama „Wiking Jugend“ i „Freiheitliche Arbeitspartei“. Dok je on bio urednik, objavljen je tekst povodom godišnjice smrti pomenutog generala Karla Mause, a izazvao je i veliku pažnju javnosti kada je u svom tekstu nazvao nacionalnim izdajnicima ljude koji su pružali otpor Hitleru u Nemačkoj i koji su zbog toga ubijeni. Pored toga je i zajedno sa Arneom Šimerom, koji je i član NPD-a, objavio tekst o njihovom viđenju Trećeg Rajha. Još jedan od problema jesu rasistički ispadi i aktivnost mnogih članova u NPD-u.

„Liberalna“ bratstva koja su napustila DB, u junu 2014. godine, prvi put su imala odvojeni skup u Braunšvajgu, umesto tradicionalnog okupljanja svih bratstava u Ajzenahu. Do sada je DB napustilo 35 bratstava, koja su najavila zvanično osnivanje nove organizacije u junu 2015. godine, na 200. godišnjicu osnivanja prvog Urburschenschaft u Jeni. Inače, već postoji asocijacija bratstava koja su devedesetih i oko 2000. godine napustila DB zbog političkih razloga. Neue Deutsche Burschenschaft postoji od 1996. godine, okuplja 22 bratstva iz 17 gradova, i iako je to i dalje elitistički klub isključivo za muškarce, udaljili su se od nacionalističke ideologije, nemaju kontakte sa desnicom, primaju strance i prekinuli su tradiciju mačevanja. Činjenica da bratstva koja su napustila DB poslednjih godina osnivaju novu asocijaciju i ne pristupaju NDB-u, može se veoma lako objasniti. Ta bratstva su bila deo nacionalističkog kursa DB-a i imaju članove koji su bili ili još jesu deo ekstremnije desnice i takođe su organizovali seminare i tribine na kojima su saradivali sa ljudima kao što su oni koji posećuju „Danubiju“. Časopis *Antifaschistische Info Blatt* objašnjava da je NDB ovim bratstvima politički previše „mlak“, a DB je u međuvremenu potpao pod dominaciju ekstremne desne struje,

zbog čega stoje i u fokusu javne kritike, a to može da naruši izgled za karijeru i ugled članova. Poenta je upravo u tome da se ne radi o sadržaju koji njima smeta, već samo o imidžu, zbog čega mora da nastane još jedno udruženje. Pomenuti Vajdner ponovo je izabran na svoju funkciju urednika sa oko 90% glasova, što znači da je i većina članova bratstava koja negoduju zbog toga u stvari glasala za njega. *AIB* upozorava da ovi planovi postoje godinama i da pomenutih 35 bratstava ima veći broj članova, što takođe znači i više novca, pa se njihovim udruživanjem stvara “nova elitna desna mreža”.

Novo udruženje bratstava i veze sa AfD

Tema na okupljanju u Braunšvajgu bila je sloboda i pozvani su govornici iz desne frakcije Hrišćansko-demokratske unije (CDU), monarhisti, nacionalni liberali i jedan predstavnik Alternative za Nemačku (AfD). Mnogi članovi bratstava aktivni su članovi AfD-a, posebno iz onih bratstava koja su napustila DB, a funkcioneri AfD-a redovni su gosti u programima bratstava širom Nemačke. AfD predstavlja savršenu političku alternativu za članove bratstava, jer nije „previše naci” kao NPD koji nije dobar za karijeru, a i AfD popunjava prazninu nastalu koalicijom CDU sa socijaldemokratama, zbog čega je njena pojava došla kao poručena za desni spektum njihovih glasača. Pritom nije u pitanju potpuno marginalna stranka, već stranka koja od svog osnivanja, 2013. godine, dobija sve veću podršku neverovatnom brzinom. Nova asocijacija bratstava u osnivanju, nasuprot DB-u, može se uporediti sa AfD-om nasuprot NPD-u. Stvara se „DB light”², populistički pandan DB-u, koji je veliki i izrazito desno orijentisan, ali će nastojati da održi imidž odvojen od neonacizma i kontakata sa ekstremnom desnicom.

Da se vratimo na početak priče i „Banana Noltea”. Nolte je član AfD-a od njihovog osnivanja i, u februaru 2014. godine, izabran je za zamenika predsednika „Mlade alternative” (Junge Alternative, JA), omladine AfD-a. Objava ove vesti izazvala je reakcije nekih medija zbog incidenta sa bananama 2011. godine, pa se Nolte povukao sa pozicije. „Mlada alternativa” dala je izjavu da Nolte nije „član nijedne desne ili leve ekstremističke organizacije”, iako je njegovo bratstvo „Danubia” registrovano kao ekstremna desna organizacija. Kada su ih mediji pitali da li je rukovodstvu poznat incident sa bananama, odgovorili su da „Nolte nije rasista i nema ništa protiv stranaca”. Ovu izjavu pratilo je objašnjenje tipično za desnicu, kako oni u svojim redovima imaju brojne članove sa imigrantskim poreklom. Iako je omladina AfD-a puno radikalnija od same stranke, pa često istupaju sa izjavama koje AfD pokušava da izbegava, predstavnik AfD za odnose sa javnošću javio se povodom ovog slučaja i rekao da se AfD distancira od radikalne desnice i takvih stavova i da će članovi, kojima se takvi stavovi mogu dokazano pripisati, biti odmah isključeni iz stranke.

Da ova izjava puno ne znači pokazuje još jedna DB afera iz 2011. godine. Aleksander Jungblut, pokrajinski potpredsednik „Mlade alternative”, takođe je član

2 <https://www.antifainfoblatt.de/artikel/deutsche-burschenschaft-light>

bratstva „Raczeks“ iz Bona, koje je predložilo na sastanku DB-a, 2011. godine, da se uvede neki način osiguravanja da članstvo u bratstvu zavisi od nemačkog porekla. Postoji pravilo da samo Nemci mogu da budu članovi bratstva, a u statutu DB-a to je definisano tako da kandidati moraju da budu povezani kroz istu kulturu, tradicije i jezik i zajedničku istorijsku sudbinu. Do tog zahteva je došlo zbog prihvatanja jednog člana u bratstvo „Hansea“ u Manhajmu. On je nemački državljanin po rođenju, odslužio je vojni rok, odradio sva ritualna mačevanja itd., ali su mu oba roditelja Kinezi. Njegova pojava zasmatala je mnogim bratstvima i čak se i glasalo da se „Hansea“ izbací iz DB-a zbog toga. U „arijevskom predlogu“, kako je to bilo nazvano u medijima, piše da „neevropska morfologija lica ili tela dokazuje pripadanje jednoj vanevropskoj genetskoj grupaciji i samim tim, nenemačkom poreklu“, kao i da „posebno u vremenima napredujuće dominacije stranaca nije prihvatljivo da ljudi koji nisu nemačkog porekla budu primljeni u DB“. Iako je ovaj zahtev odbijen, kroz razne incidente tokom poslednjih godina, može se zaključiti da je ovaj stav o nemačkom poreklu opšte prihvaćen u DB bratstvima.

Četiri poslanika i frakcija Die Linke stranke, 2012. godine, podneli su upitnik vladi o studentskim bratstvima. Izveštaj o ovom službenom upitniku kaže da „uprkos diskusijama o arijevskom poreklu, teritorijalnim nastojanjima prema nemačkim istočnim teritorijama, relativizaciji nacističkih zločina i tribinama na kojima prisustvuju ili predaju nacisti u kućama bratstava, vlada Nemačke ih smatra za demokratske studentske organizacije. Zvanični odgovor vlade bio je da postoje samo pojedinačni kontakti sa ekstremnom desnicom, što nije u tolikoj meri da bi se shvatilo kao protivustavna tendencija DB-a. Ovaj stav preovladava u nemačkom i austrijskom društvu, gde je i veliki broj političara nekada bio član nekog bratstva. Iako postoje brojne kritike u medijima, puno je veći broj članaka koji pišu o znamenitim ličnostima iz istorije koje su bile članovi bratstava, samo potvrđujući sliku studentskih bratstava kao udruženja buduće nemačke intelektualne i društvene elite. Značaj bratstava i jeste upravo u tome što, zahvaljujući kontaktima koje članovi ostvaruju kroz pripadanje jednom bratstvu, oni kasnije zauzimaju veoma visoke pozicije u medicini, sudstvu, politici i poslovnom svetu i, faktički, postaju društvena elita.

IZVODI:

Studentska bratstva (Burschenschaften) u Nemačkoj postoje od početka 19. veka. U pitanju su elitistička udruženja studenata, gde žene, homoseksualci ili stranci nisu poželjni kao članovi. Propagiraju sliku snažnog nemačkog muškarca, zbog čega su mnoga od njih zadržala tradiciju rituala obaveznog mačevanja (Mensur), koja se može prepoznati po uzvičniku pored simbola ili naziva bratstva.

Iako ih okolina posmatra kao frikove, bratstva se uglavnom smatraju apolitičnim elitnim udruženjima dobrih studenata, koja im pomažu da steknu dobre kontakte za razvoj karijere. Mnogi vodeći političari, intelektualci i poslovni ljudi bili

su članovi nekog bratstva. Ipak, ova bratstva nisu nikako apolitične organizacije, već izrazito desno orijentisane grupe koje imaju kontakte i sa neonacističkom scenom.

Bratstvo „Germania“ takođe je bilo pod istragom državnih organa zbog svoje ideologije. Za razliku od „Danubije“, koja na svom sajtu nema nikakve otvoreno sumnjive stvari, „Germania“ koristi neformalan uvredljiv stil tipičan za ekstremnu desnicu i na pitanja o tome zašto žene ili imigranti ne mogu da budu članovi odgovara istim takvim tonom. Osim toga, na sajtu je predstavljena biografija i glorifikacija Karla Mause, koji je bio član „Germanije“, ali takođe, za vreme Drugog svetskog rata, odlikovani general Vermahta.

Vajdner je, početkom devedesetih, pripadao zabranjenim nacističkim organizacijama „Wiking Jugend“ i „Freiheitliche Arbeitspartei“. Dok je on bio urednik, objavljen je tekst povodom godišnjice smrti pomenutog generala Karla Mause, a izazvao je i veliku pažnju javnosti kada je u svom tekstu nazvao nacionalnim izdajnicima ljude koji su pružali otpor Hitleru u Nemačkoj i koji su zbog toga ubijeni.

Iako postoje brojne kritike u medijima, puno je veći broj članaka koji pišu o znamenitim ličnostima iz istorije koje su bile članovi bratstava, samo potvrđujući sliku studentskih bratstava kao udruženja buduće nemačke intelektualne i društvene elite.